

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР
(освітній ступінь)

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан будівельного факультету

/Григорій ІВАНЧЕНКО/

« 21 » червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Політологія

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
192	Будівництво та цивільна інженерія
	ОП «Промислове і цивільне будівництво»

Розробники:

Євген ПЕРЕГУДА, д.п.н., проф.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права

Протокол №12 від 16 червня 2023 року

Завідувач кафедри

/Євген ПЕРЕГУДА/

Схвалено гарантом освітньої програми: Промислове і цивільне будівництво

Гарант ОП

/Вячеслав АДАМЕНКО/

(підпис)

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності

протокол № 8 від 21 червня 2023 року

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Кредитів на сем.	Форма навчання:						денна				Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету
			Обсяг годин					Сам. роб.	Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.								
				Разом	Л	Лр			Пз	КП	КР	РГР			
192	Будівництво та цивільна інженерія ОП2023 «Промислове і цивільне будівництво»	3,0	90	30	14		16	60				1	Іспит	5	

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Кредитів на сем.	Форма навчання:						заочна				Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету
			Обсяг годин					Сам. роб.	Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.								
				Разом	Л	Лр			Пз	КП	КР	РГР			
192	Будівництво та цивільна інженерія ОП2023 «Промислове і цивільне будівництво»	3,0	90	18	10		8	72				1	Іспит	5	

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета: засвоєння студентами основних тенденцій політичного розвитку суспільства, термінологічного апарату політології, закономірностей функціонування політичної влади, основних політичних інститутів та процесів, тенденцій розвитку суспільно-політичних процесів на національному, регіональному та глобальному рівнях, виявлення чинників взаємовпливу політичної та правової систем суспільства, прогнозування впливу суспільно-політичного розвитку на розвиток законодавства.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА (<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589>). Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі будівництва та цивільної інженерії.
Загальні компетентності	
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК06	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК09	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
РН01	Застосовувати основні теорії, методи та принципи математичних, природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук, сучасні моделі, методи та програмні засоби підтримки прийняття рішень для

	розв'язання складних задач будівництва та цивільної інженерії.
РН07	Виконувати збір, інтерпретацію та застосування даних, в тому числі за рахунок пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

Програма дисципліни

Модуль 1. Предмет і завдання курсу. Політична влада і суспільство

Змістовий модуль 1. Предмет і завдання курсу. Понятійно-категоріальний апарат курсу.

Лекція 1. Політологія як наука та навчальна дисципліна. Політична влада.

1. Політика як соціальне явище.
2. Політологія: об'єкт, предмет, методи.
3. Понятійний апарат політології.
4. Зв'язок політології з іншими науками.

Практичне заняття 1.

Змістовий модуль 2. Політична влада і суспільство.

Лекція 2. Громадянське суспільство, політичні партії та етнонаціональні спільноти.

1. Групи інтересів.
2. Поняття громадянського суспільства. Особливості розвитку в Україні.
3. Політичні партії та партійні системи.
4. Етнонаціональні спільноти та етнонаціональна політика.

Практичне заняття 2.

Практичне заняття 3.

Лекція 3. Політична свідомість та політична культура. Символічна політика.

1. Політична свідомість.
2. Політичні ідеології.
3. Символічна політика.
4. Політична культура, її класифікація.

Практичне заняття 4.

Модуль 2. Політичні інститути та процеси.

Змістовий модуль 3. Політичні інститути.

Лекція 4. Політична система суспільства та держава.

1. Поняття політичної системи.
2. Поняття держави. Концепції походження, функції.
3. Форми державного правління.
4. Форми державного устрою.
5. Органи державної влади.

Практичне заняття 5.

Лекція 5. Політичні еліти та політичне лідерство.

1. Політичні еліти.
2. Політичне лідерство.

Практичне заняття 6.

Змістовий модуль 4. Політичні процеси.

Лекція 6. Політичні процеси. Вибори та виборчі системи.

1. Поняття політичного процесу та його стадії.
2. Політична модернізація.
3. Вибори та виборчі системи.
4. Форми політичної участі.

Практичне заняття 7.

Тема 7. Світові політичні процеси. Українсько-російська війна.

1. Міжнародні відносини та світова політики. Основні концепції.
2. Поняття глобалізації.
3. Міжнародні організації.
4. Українсько-російська війна.

Практичне заняття 8.

Індивідуальне завдання

1. Українська державність 2010 -2023 рр. проблеми та перспективи
2. Особливості становлення громадянського суспільства в Україні з 1991р.
3. Класифікація сучасних (2010-2023 рр.) політичних партій і рухів в Україні.
4. Партійна система Української держави у 2010-2023 рр.
5. Націоналізм: ідеологія і політична практика.
6. Політичний портрет сучасного лідера. Політичний маркетинг.
7. Досвід та шляхи подолання тоталітаризму в політичній культурі суспільств, що трансформуються.
8. Електронне урядування . Інформація та інформаційні комунікації в сучасній політиці.
9. Поняття інформації її місце та роль в політиці.
10. Політична комунікація : сутність, функції, структура, типологія , рівні.
11. Масові політичні комунікації : сучасний стан та тенденції розвитку.
12. Ознаки глобалізації в сучасному світі.
13. Політичні конфлікти в Україні 2001-2023 рр.
14. Зміст сучасного світового політичного процесу.
15. Україна в геополітичному просторі 1991-2023 рр.
16. Маніпулятивна демократія як форма сучасної демократії.
17. Етнополітичні конфлікти в світі..
18. Демократія як вид політичної влади.
19. Новітні форми політичної участі.

20. Правова система держави
21. Політичні права, їх закріплення міжнародними документами та ратифікація законами України.
22. Поняття партійної системи. Типи партійних систем в країнах сучасного світу.
23. Політичні еліти як суб'єкти політики.
24. Характеристика основних концепцій політичного лідерства.
25. Етнос, нація : концептуальні підходи, історичні форми, типологізація.
26. Поняття сепаратизму: історія та сучасність.
27. Особливості становлення політичної культури сучасного українського суспільства.
28. Характерні риси лібералізму.
29. Суспільно-політичні погляди та політичний досвід І.Я.Франка.
30. Український консерватизм. Політичні концепції В.Липинського (1882-1931), С.Томашівського (1875 -1930).
31. Джерела та зміст національної концепції М.Міхновського (1873-1924). («Самостійна Україна», «Десять заповідей Української народної партії»)
32. Формування концепції інтегрального націоналізму Дмитра Донцова (1883-1973).
33. Політичні партії : сутність, типологія, функції..
34. Політична психологія.
35. Політичні відносини і політична діяльність.
36. Мас-медіа і громадська думка.
37. Міжнародна політика і міжнародні відносини : теорія, історія, принципи.
38. Інформаційна влада..
39. Політичне лідерство : поняття і роль у механізмі реалізації влади..
40. Політика як суспільне явище, об'єкти і суб'єкти політики.
41. Міжнародні організації та їх функції.
42. Суперечності геополітичного становища України і моделі світового порядку...
43. Президентство в сучасному світі.
44. Легітимність як характеристика влади..
45. Конституційні основи політичної системи України (1996 р.). Політична реформа у 2004, 2010, 2014 рр.
46. Ідеологічні концепції XVIII-XXI ст.
47. Молодіжні рухи в сучасній Україні 1991-2023 рр.
48. Основні проблеми становлення правової держави в Україні.
49. Складові (основні) політичної свідомості українського суспільства у 1991-2023 рр.
50. Соціально-політичні та культурні зміни в українському суспільстві в умовах війни з РФ.
51. Помаранчева революція та Революція Гідності: порівняльний аналіз.
52. Міжнародна взаємодія України в умовах війни з рф.
53. Військова політика України.
54. Соціально-політичні аспекти пандемій: минуле та сучасність.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема,

Здобувачі можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проекту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (іспит, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення екзаменаційної сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни

Поточне оцінювання				Індивідуальне завдання	Іспит	Сума балів
M1		M2				
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4			
10	15	15	15	15	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	15	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	13	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	11	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	10	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	9	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання модульного та підсумкового контролю

1. Сутність і зміст поняття „політика”, роль політики в сучасному житті.
2. Предмет, закони, категорії політології.
3. Політологія в системі соціогуманітарних наук
4. Партійні системи: історичні і політичні умови їх формування, типологія.
5. Сутність політичної влади, механізм функціонування.
6. Форми і види політичної влади.
7. Легітимність політичної влади, її типологія.
8. Теорія функціонального розподілу державної влади та її реалізація в Україні.
9. Форми державного правління.
10. Форми державного устрою.
11. Поняття і структура політичної системи.
12. Функції політичної системи.

13. Політична система України.
14. Групи інтересів та групи тиску в політиці.
15. Громадянське суспільство і соціально-правова держава.
16. Поняття політичної культури, її структура і функції.
17. Основні концепції політичних еліт.
18. Політична діяльність, її основні види. Політична участь.
19. Держава як основний інститут політичної системи.
20. Правова держава, її критерії.
21. Політичні партії, їх місце та роль у політичній системі суспільства.
22. Типи політичних режимів, їх характерні риси.
23. Типологія сучасних соціальних і міжетнічних конфліктів.
24. Поняття демократії, сучасні концепції демократії.
25. Людина як суб'єкт та об'єкт політики. Політична соціалізація особистості.
26. Сутність, структура і функції політичної свідомості.
27. Сучасні міжнародні відносини. Глобалізація та її соціальні й політичні характеристики.
28. Ресурси політичної влади, їх типологізація.
29. Роль і місце України в сучасній геополітиці.
30. Лібералізм і неолібералізм як політико-ідеологічні доктрини.
31. Консерватизм і неоконсерватизм як ідейно-політичні течії.
32. Партійна система України.
33. Вибори як інститут демократії. Виборчі системи.
34. Демократія як форма і спосіб організації суспільно-політичного життя.
35. Інститут місцевого самоврядування.
36. Поняття і сутність політичного лідерства.
37. Етнос та нація: визначення, сутність, концепції.
38. Національні інтереси та національна безпека України.
39. Поняття та особливості політичних еліт як суб'єктів політики.
40. Соціал-демократична ідеологія, її роль в політичному житті.
41. Державна символіка сучасної України, її вплив на формування політичної культури.
42. Місце і роль громадських організацій і рухів у політичній системі.
43. Політичні аспекти глобальних проблем. Роль міжнародної політики у їх вирішенні.
44. Сучасна політична еліта України.
45. Політична культура України: особливості та шляхи формування.
46. Інститут політичного лідерства.
47. Сучасні виборчі технології.
48. Методи та функції політології.
49. Політична стабільність і політичні ризики.
50. Міжнародна взаємодія України в умовах війни з рф.
51. Соціально-політичні та культурні зміни в українському суспільстві в умовах війни з рф.
52. Основні тенденції військової політики України напередодні та в умовах війни з рф.

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в

період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники

Вдовичин І., Вільчинська І., Перегуда Є. та ін. Історія політичної думки України: підручник. За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017. С. 262-607. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71600/mod_resource/content/1/Історія політичної думки України Підручник.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71600/mod_resource/content/1/Історія_політичної_думки_України_Підручник.pdf)

Навчальні посібники

Демиденко Н.М. Політологія: навчальний посібник. Суми. Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Електронне видання, 2022. 318 с. URL: <http://surl.li/qaair>.

Політологія: навч. посіб. / Є.В.Перегида та ін. – К.: КНУБА, 2012. – 236 с.

Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях). За наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с. URL: <http://surl.li/gngsr>.

Мельник Л.М., Дужа І.А. Політологія: навчально-методичний посібник. Біла Церква, 2019. 426 с. URL: <http://surl.li/qaalj>.

Методичні рекомендації

Політологія: Методичні вказівки для вивчення дисципліни. Укладачі: Є.В.Перегида та ін. К.: КНУБА, 2021.

Конспекти лекцій

Перегида Є.В. Презентації лекцій з дисципліни «Політологія». URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589>.

Кириченко В.М. Політичні системи світу: кредитно-модульний курс. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 218 с.

Тестові завдання

Тестові завдання з дисципліни «Політологія». URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589>.

Словники, довідники

Вдовичин І.Я., Угрин Л.Я., Шипунов Г.В. та ін. Сучасна політична лексика: навч. енциклопед. словник-довідник. За наук. ред. Хоми Н.М. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. 394 с. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75401/mod_resource/content/1/Сучасна політична лексика Словник Хоми 2015.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75401/mod_resource/content/1/Сучасна_політична_лексика_Словник_Хоми_2015.pdf) (дата звернення: 01.08.2022).

Політична енциклопедія. Редкол.: Ю.Левенець, Ю.Шаповал та ін. – К.: Парламентське видавництво. – 2012.- С. 76-79.

Нормативно-правові акти

Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Закон України від 5 квітня 2001 р. №2365 «Про політичні партії в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2365-14>.

Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 р. №396-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. №7, 8, 9. Ст. 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text> (дата звернення: 01.08.2020).

Монографії, наукові статті

Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ППІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН

України, 2023. 536 с.

Мироненко П.В. Збочена росія та ознаки Третьої світової війни. Нотатки із щоденника політолога. У 2 частинах. Видання Академії політичних наук України. Київ: Видавництво Політія, 2022.

Мироненко П.В. Спогади про майбутнє. Хроніки війни із щоденника політолога (24.02.2022 – 24.08.2022). Київ: Видавництво Політія, 2022. 700 с.

Кресіна І.О. та ін. Правова політологія: проблеми концептуалізації та інституціоналізації: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2019. 288 с.

Політична наука в Україні. 1991–2016 : у 2 т. / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса ; редкол.: чл.-кор. НАН України О. Рафальський (голова), д-р політ. наук М. Кармазіна, д-р іст. наук О. Майборода ; автор передм. О. Рафальський ; відп. ред. і упоряд. М. Кармазіна. — К. : Парлам. вид-во, 2016.

Розвиток форм безпосередньої демократії в Україні: аналіз доцільності та перспектив застосування: аналіт. доп. / [Павленко І.А., Даниляк О.О., Макаров Г.В., Руденко А.В.]. – Київ: НІСД, 2019.–65 с. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75228/mod_resource/content/1/Безпосередня демократія в Україні НІСД 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75228/mod_resource/content/1/Безпосередня_демократія_в_Україні_НІСД_2019.pdf) (дата звернення: 01.08.2022).

Громадянське суспільство України: політика сприяння та залучення, виклики та трансформації : аналіт. доп. / [Яблонський В. М., Бекешкіна І. Е., Гелетій М. М. та ін.] ; за заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. – К. : НІСД, 2019. – 112 с. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75220/mod_resource/content/1/Громадянське суспільство в Україні Аналітична доповідь 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75220/mod_resource/content/1/Громадянське_суспільство_в_Україні_Аналітична_доповідь_2019.pdf) (дата звернення: 01.08.2022).

Держава і церква в Україні-2019: підсумки року і перспективи розвитку відносин: Дослідження Центру Разумкова. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75229/mod_resource/content/1/Релігія та церква в Україні НІСД 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75229/mod_resource/content/1/Релігія_та_церква_в_Україні_НІСД_2019.pdf).

Кармазіна М.С. Політичні партії України у процесі виборів Президента України у 2019 р.: кількісно-якісний аналіз участі /М.С. Кармазіна // Наукові записки. – Випуск 1(97). – С. 4 – 31. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103546/mod_resource/content/1/partiiprezidvyb19.pdf.

Перегуда Є.В. Політика енергоефективності та енергозбереження як чинник розвитку громадянського суспільства. *Електронний науково-практичний журнал S.P.A.C.E.* 2017. Вип. 4. С. 33-37.

Трансформація партійної системи: український досвід у європейському контексті / За ред. Ю.Якименка. – Київ: Центр Разумкова, 2017. – 428 с. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103555/mod_resource/content/1/partiidopovidrazumkova.pdf.

Шведа Ю. Політичні партії України: виборчі партії чи виборчі проекти? / Ю.Шведа // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2013. Випуск 3. С. 176-180. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103549/mod_resource/content/1/partiivyborchiproekty.pdf.

Націоналізм: Теорії нації та націоналізму від Йогана Фіхте до Ернеста Гелнера [антологія; упоряд. О. Проценко, В. Лісовий] – К.: Смолоскип, 2006.

Перегуда Є., Малкевич А., Семко В., Ксеніч А. Мовна політика в Україні : між символічним насиллям та вільним мовним вибором : монографія. К. : «Бескиди», 2017. 207 с. URL:<http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2019/02/Мовна-політика-остаточний-варіант-2.pdf> (дата звернення: 01.08.2022).

Козьма В.В. Природа та механізми включення особистості в політику: політологічний аналіз. *Вісник Донецького національного університету. Сер.: Політичні науки.* 2016 С. 13-

16.[http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71710/mod_resource/content/1/Механізми включення особистості в політику Козьма стаття 2016.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71710/mod_resource/content/1/Механізми_включення_особистості_в_політику_Козьма_стаття_2016.pdf) (дата звернення: 01.08.2022).

Консерватизм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. – Київ: Смолоскип, 1998. – 598 с.

Лібералізм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. – Київ: Смолоскип, 2002. – 1126 с

Майданюк В. Ідеологічні відмінності соціальної політики неоконсерватизму та неолібералізму. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2019. Випуск 24. С.164-170. URL:

[http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71366/mod_resource/content/1/Неоконсерватизм та неолібералізм.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71366/mod_resource/content/1/Неоконсерватизм_та_неолібералізм.pdf) (дата звернення: 01.08.2022).

Наумкіна С.М., Груєва О.В. Політичний гепенінг у системі акціоністських форм політичної активності. *Вісник Донецького національного університету, Сер.: Політичні науки*. 2016. С. 86-91. URL:

[http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71716/mod_resource/content/1/Політичний гепенінг Наумкіна Груєва 2016.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71716/mod_resource/content/1/Політичний_гепенінг_Наумкіна_Груєва_2016.pdf).

Перегида Є. В., Гербут Н. А. Візуалізація політичних відносин засобами архітектури. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Політологія / редкол.: А. П. Гетьман та ін. Харків : Право, 2019. № 2 (41). С. 20-37. DOI 10.21564/2075-7190.41.168203* URL: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2019/02/Перегида-та-Гербут-про-візуалізацію-політики-засобами-архітектури.pdf> (дата звернення: 01.08.2022).

Політика історичної пам'яті в контексті національної безпеки України : аналіт. доповідь / [Яблонський В. М., Лозовий В. С., Валецький О. Л., Здіорук С. І., Зубченко С. О. та ін.] / за заг. ред. В. М. Яблонського. – Київ : НІСД, 2019. – 144 с. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75230/mod_resource/content/1/Політика історичної пам'яті в контексті нацбезпеки НІСД 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75230/mod_resource/content/1/Політика_історичної_пам'яті_в_контексті_нацбезпеки_НІСД_2019.pdf).

Перегида Є.В. Виконавча влада України: політико-правові аспекти модернізації. К.: Логос, 2013. 408 с.

Більовський О.А. Державна житлова політика України: проблема соціально-економічної ефективності : аналіт. доп. / О. А. Більовський. – К. : НІСД, 2012. – 136 с. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75221/mod_resource/content/1/Житлова політика в Україні Монографія 2012.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75221/mod_resource/content/1/Житлова_політика_в_Україні_Монографія_2012.pdf)

Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу : аналіт. доп. / [Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В. та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2019. – 192 с. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75222/mod_resource/content/1/Політика децентралізації в Україні НІСД 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75222/mod_resource/content/1/Політика_децентралізації_в_Україні_НІСД_2019.pdf).

Перегида Є.В., Стойко О.М., Деревінський В.Ф., Семко В.Л., Мамонтов І.О., Місержи С.Д. Політика енергоефективності та енергозбереження як чинник національної консолідації : проблеми формування та реалізації : Монографія. Київ-Тернопіль : «Бескиди», 2018. 203 с. URL: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2019/02/Політика-енергоефективності-та-енергозбереження-як-чинник-національної-консолідації-Монографія.pdf>.

Воронянський О.В. Національний суверенітет: політологічний аспект. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса, Сер.: Політичні науки*. 2017. С. 13-16. URL:

[http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71726/mod_resource/content/1/Національний суверенітет політологічні аспекти Воронянський 2017.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71726/mod_resource/content/1/Національний_суверенітет_політологічні_аспекти_Воронянський_2017.pdf) (дата звернення: 01.08.2019).

Дубов Д.В. Кіберпростір як новий вимір геополітичного суперництва : монографія / Д. В. Дубов. – К. : НІСД, 2014. – 328 с. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75225/mod_resource/content/1/Кіберпростір в](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75225/mod_resource/content/1/Кіберпростір_в)

геополітиці НІСД 2014.pdf (дата звернення: 01.08.2019).

Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К: НІСД, 2017. – 496 с. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75224/mod_resource/content/1/Світова гібридна війна та український фронт НІСД 2017.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75224/mod_resource/content/1/Світова_гібридна_війна_та_український_фронт_НІСД_2017.pdf).

Інформаційні ресурси

Освітній сайт Київського національного університету будівництва і архітектури. Сторінка кафедри політичних наук. Дисципліна «Політологія». URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589>.

Офіційний сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>.

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.

Сайт «Децентралізація». URL: <https://decentralization.gov.ua/>.

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. URL: <https://ipiend.gov.ua/>.

Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: niss.gov.ua.

Київський міжнародний інститут соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/>.

Український центр економічних та політичних досліджень ім. О.Разумкова. URL: razumkov.org.ua.

Український незалежний центр політичних досліджень. URL: ucipr.org.ua.